VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za jízdou králů do Skoronic a Vlkoše

GPS souřadnice: 48.9911799, 17.1649775

Praktické informace

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí po rovince. Nejprve městem, pak přírodou. Hádanky jsou určeny pro děti od 5 let. Výlet není možné jet s terénním kočárkem a na kole – část trasy vede polními cestami. Pejsky můžete vzít také, v obci ale musejí být na vodítku.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 250 kilometrů zvládnete asi za 3 hodiny. Jedete po D1 do Brna. Sjedete u Slavkova a drandíte až do Kyjova a Vlkoše.

Parkování: Zaparkujte u obecního úřadu ve Vlkoši.

WC: V muzeích, pokud budou mít otevřeno.

Možnost občerstvení: Na trase není žádná restaurace – svačinku si vezměte s sebou.

Military muzeum generála Sergěje Jana Ingra (www.militarymuzeum.cz)

Prohlídku je nutné objednat předem. Pokud nad budovou plápolá česká vlajka, je otevřeno. :)

Obecní muzeum Skoronice (www.skoronice.cz/obecni-muzeum)

Muzeum je otevřeno pouze na objednávku, projíždějící zájemce o prohlídku jsou pracovníci obce připraveni provést expozicemi kdykoli.

Nejbližší další výlety agentury Velká dobrodružství: Tvrdonice, Tovačov, Cimburk, Moravské Toskánsko, Valtice, Moravská Amazonie.

Trasu pro vás prošla: Lucie Nachtigallová

Trasu testovaly kamarádky Olga a Zuzana z Mikulova.

Postřehy dětí:
Olinka (8 let): „Maminka mi slíbila, že se na jízdu králů pojedeme podívat, moc bych chtěla vidět nafintěné koníčky.“
Zuzanka (9 let): „Hledala jsem lípy a kytičky. Tabulku u lípy jsem nepřečetla, ale našla jsem patník.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do míst, kudy projíždí jízda králů. Co to je? Pojďte s námi na výlet a dozvíte se. :)

Obce Vlkoš a Skoronice na Slovácku jsou plné zajímavých míst a příběhů, které potěší nejen dospělé, ale i děti. Dozvíte se, kdo je pochován v hrobce kostela, kterému hrdinovi je věnováno zdejší muzeum, ukážeme si památné stromy a také si povyprávíme o vlcích, mašinkách a kuřátku v obilí. Jak vznikla jména Vlkoš a Skoronice? I to vám povíme.

Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s Turistickou asociací Slovácko a s finančním přispěním Jihomoravského kraje. Je pro vás tedy zdarma! :)

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, pro všechny naše jihomoravské výlety je typické to, že se jde po rovince. Stejné to bude i na dnešní trase. I když i procházka po polní cestě může být docela dobrodružná, protože tudy moc výletníků nechodí. A právě proto, že zde nejsou davy, můžete v klidu pátrat po konících na zdech domů, želvách, křížcích nebo třeba hadech na tabulích. Stejně jako k našim ostatním výletům jste i k tomuto dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst správné texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny dnešní úkoly. Umíte-li už psát, doplňte písmenka do tajenky a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Doplňovačka

Jdeme na to!

Zaparkujte poblíž obecního úřadu ve Vlkoši. Je zde pár míst, která vaše auto ráda uvítají. Kdyby byla náhodou obsazená, je možné zaparkovat pod kostelem.

Každopádně na vás první písmenko do tajenky čeká právě u budovy úřadu. Tak šup k němu! Nic se nebojte, o žádná razítka ani povolení tentokrát škemrat nebudete.

Vlkoš leží na jižní Moravě, kousek od města Kyjov. Je to **malá a klidná vesnice**, kde žije necelých tisíc obyvatel. Přesto má bohatou historii.

Jak si myslíte, že vznikl název obce? Nemusíte ani moc zapojovat fantazii. Ano, šedivá chráněná šelma, která za nocí vyje na úplněk, na vás ze jména této malebné vísky vystrkuje čumák jako divá. :)

Podle pověsti tu kdysi bývalo vlků jako pecek od švestek a toulali se okolními lesy.

Jiná domněnka ovšem také tvrdí, že tu žil kdysi dávno muž přezdívaný **Vlkoš**. A místo bylo pojmenováno podle něj.

Nám se samozřejmě více líbí legenda o vlkovi. Také kvůli tomu, že máme rádi sérii knih o Zaklínači. Tatínkové ji možná budou znát… A maminky si zase určitě vybaví herce, který ho hrál ve zfilmované verzi. :)

Zkuste někde poblíž najít znak obce. Co na něm vidíte?

V modrém štítě je stříbrný vlk ve skoku prostřelený zespodu šípem se stříbrným hrotem. (V časech tvůrců štítu asi ještě nebyli vlci chránění…) Nahoře visí dva zlaté vinné hrozny. Proč si myslíte, že je ve znaku právě toto ovoce? Ne, Kubíku, vlci se hroznovým vínem opravdu neživí. :)

Dokonce je neláká ani to tekuté. Jen to z košíčku jisté pohádkové holčiny. Co ještě nesla babičce? Kdo si vzpomene?

Vedle vstupních dveří visí pamětní deska generála, o kterém si povyprávíme v další části výletu. Jak se jmenuje?

Podívejte se nad jeho podobiznu.

1. **Opište první slovo druhého řádku.**

Najdete na desce nějakou rostlinu? Dobře si ji zapamatujte, setkáme se s ní dnes minimálně pětkrát.

Vyrazíme kolem budovy úřadu směrem ke kostelu. Nastává vhodná chvíle pro první dnešní pohádkové vyprávění. O kom bude, je vzhledem k názvu místa zcela zřejmé! :)

Znáte nějakou pohádku, ve které hraje hlavní roli vlk?

Jak se jmenuje holčička, kterou v ní tato psovitá šelma slupla jako malinu? Už jsme se o ní zmínili… A co si ve známé pohádce *Tři bratři* zpívala?

Že jsem takhle zbarvená,
říkají mi červená.
Karkulka červená,
že jsem takhle zbarvená.
Že jsem takhle zbarvená.

Jak to v té pohádce bylo? Na co se holčička babičky (vlka) ptala? Zkuste si to přehrát ve dvojici.

- *Ach, babičko, proč máš tak velké uši?*
- *Abych tě lépe slyšela.*
- *Ach, babičko, proč máš tak velké oči?*
- *Abych tě lépe viděla.*

Ach, babičko, proč máš tak velké ruce?

- *Abych tě lépe objala.*
- *Ach, babičko, proč máš tak strašlivou tlamu?*

Jak to bylo dál? Kdo nakonec Karkulku s babičkou spasil?

Jak už bylo napovězeno, vlci se často vyskytují ve filmech. A tady máme otázku pro rodiče a prarodiče. Jak se jmenuje slavný film s hercem Kevinem Costnerem? Kdo neví, udělá dřep a zatančí pokus o verbuňk!

Kdo neví, co je verbuňk, musí s námi na výlet do Tvrdonic. :)

Ať přijíždíte z kterékoli strany, dominantou obce je **kostel Nanebevzetí Panny Marie**. Byl postavený v 18. století na místě původního gotického. Takže je… Dospěláci, kdo pozná, v jakém stylu je „novostavba“ pojatá?

Před kostelem stojí dvě sochy známých věrozvěstů (nikoliv zvěrozvěstců, jak napsal jeden z potomků autorky tohoto textu do písemky o Velké Moravě a přinesl za to domů ne zrovna reprezentativní známku. :))

Řekněte pětkrát po sobě věrozvěstci, ať si zapamatujete, jak to být nemá. Kdo si vzpomene na jména těchto mužů, má od nás jedničku s hvězdičkou.
Bratrům **Cyrilovi**, **Metodějovi** a Velké Moravě se věnujeme na našem výletě na Cimburk nebo do Velehradu. Přesto vám zdejší bráškové přinesou jedno písmenko do tajenky.

Najděte sochu toho z bratrů, který v ruce drží knihu a kříž. U nohou má vyryto jméno. V tomto jméně se objevuje jedno písmenko dvakrát.

2. **Opište písmenko.**

Nyní se postavte pod Metoděje, napodobte ho, ukažte na pomyslnou knihu a slavnostně řekněte, co je na ní napsáno!

Na fotce se tato póza bude úchvatně vyjímat. :)

Ale zpátky ke kostelu.

Z roku 1248 pochází první zmínka o sloužení mše ve „zpustošeném kostele“. V roce 1759 nastoupil do Vlkoše milotický kaplan Tomáš Fiala, který měl za úkol postavit nový kostel. Stávající byl tedy rozebrán a v roce 1773 postaveny základy nového. V roce 1780 zemřel olomoucký kanovník Ludvík Serenyi. Byl patronem stavby, takže logicky ulehl do místní hrobky. Víte, co je pohřebné? Tak to asi neplatil… (A nejspíš ani ti, kdo ji s ním sdíleli, protože při pozdějším průzkumu krypty byly nalezeny kosterní pozůstatky hned dvou dospělých osob a jednoho dítěte. Jelikož na nich byly objeveny zbytky ozdobných tkanin, nejspíš nešlo o žádné chudáky. Že by bohatí příbuzní kanovníka?)

V roce 1856 proběhla celková oprava kostela. Další generální oprava byla na řadě v letech 1903 až 1904. Tedy již po nějakých 47 letech. A pak že je na zmetky expertem až moderní doba! Vylepšení pokračovala, časem přibyly věžní hodiny a tři zvony. Ty však byly dvakrát zabaveny v průběhu obou světových válek. Tři nové se rozezněly až v roce 1973. Což nebyla doba, která by zrovna přála kostelním zvonům… Síla víry Moravanů však dokáže zázraky. Posledními opravami prošel kostel před samým koncem 20. století. To už byli někteří z vás na světě. Kteří členové výpravy to jsou?

Okolo svatostánku se od nepaměti pohřbívalo. To se zde ovšem změnilo v roce 1831. Tehdy vypukla epidemie cholery a na tomto hřbitově se pohřbívat nesmělo.

Tak dávejte pozor, kam šlapete, protože choleru nějaké zákazy nezastaví! Jen očkování! :)

Vedle kostela najděte zvon zasazený do dřevěné sochy. Najdete na ní lístky? Víte, které rostlině patří? A kde už jsme je dnes viděli? :)

Vidíte iniciály S. F.?

Dokázali byste pojmenovat jednotlivé části zvonu? Je to těžké, ale my vám to povíme.

Kostelní zvon je velký kovový předmět, který visí ve věži kostela a po rozeznění vydává hlasitý zvuk. Lidé ho slyší na velkou dálku, a proto se používá k oznamování začátků bohoslužeb či upozorňuje na určitý čas nebo důležitou událost, například svátek nebo poledne. Zvon vypadá jako obrácený pohár. Většinou je vyrobený z bronzu, což je směs kovů, která

dobře zní. Hlavní část zvonu se nazývá plášť – to je ta kulatá část, kterou všichni vidí. Uvnitř zvonu visí srdce, což je těžký kovový kus, který po rozhoupání zvonu naráží do jeho stěn. Tak vzniká typický zvuk – zvonění". Dříve rozhoupávali zvon pomocí lana, které k němu bylo připevněné. Dnes už často zvony pohání elektrický motor, který je zapíná ve správný čas.

Každý zvon zní trochu jinak. Závisí na jeho velikosti, tvaru, tloušťce a tak dále. Velké zvony mají hluboký dunivý hlas, zatímco menší zvony znějí výše a jasněji.

Nedaleko kostela je **kaplička svatého Floriána**. Víte, kdo byl tento svatý?

Je považován za patrona profesí, které souvisejí s ohněm: hasičů, hutníků, kominíků, hrnčířů či pekařů. Obvykle je znázorňován v oblečení římského důstojníka s nádobou na hašení. Nebo jak hasí požár. V českých zemích patří k nejuctívanějším světcům. Požárům je třeba vzdorovat, a především předcházet. Nejspíš proto na sochy a obrazy svatého Floriána při svých toulkách natrefíte co chvíli. Snad stráží dobře.

Moc smutné! Víte, které číslo vyťukat, když začne hořet? Je to 150. Nula vypadá jako rybník. Tedy voda, kterou hasiči potřebují. Tak si to pamatujte. Pokud byste chtěli volat policii, ťukejte 158. Osmička zase trochu vypadá jako pouta, podle toho si zapamatujete i tohle číslo. Zbývá záchranka 155. Což je na konci pětka, která malinko připomíná invalidní vozíček. Bez těchto pomůcek, kterým se říká mnemotechnické, bychom si to nepamatovali dodnes...

Obcházíme kostel tak, že ho máme po levé ruce, a ulicí pokračujeme směrem z obce. Na první křižovatce – tam, kde stojí velká bříza – odbočíme doprava a projdeme mezi červeno-bílými sloupky.

Kynou nám růžové (budoucí šípkové) keře a za plotem geometricky uspořádané keře rybízů. A nesmíme zapomenout na obdobně vyrovnané ovocné stromy. Prostě ráj pečlivých zahrádkářů! :)

Věděli byste, jak se jmenovala princezna, kterou růžové keře v pohádce pořádně potrápily?

Dostáváme se k dětskému hřišti. Můžete si tu pohrát, ale hřišťátek dnes potkáme ještě několik, takže o klouzačku nepřijdete, ani když se rozhodnete pokračovat.

U hřiště je domeček, jehož bílá fasáda je doplněna modrým podrovnáním a jednoduchými ornamenty. Právě ty jsou pro lidové umění této oblasti charakteristické. Poznáte, které opravdové rostliny se v ornamentech skrývají?

Ornamenty namalovaly malérečky. To nejsou dívky a ženy, které by dělaly maléry, ale naopak. Malérečka je osůbka, která se zabývá **malováním tradičních motivů** na keramiku, kraslice, lidové kroje nebo nábytek. Často jde o malířky specializované na **folklorní nebo ornamentální výzdobu** v regionech, jako jsou Slovácko, Morava nebo jižní Čechy.

Na ornamentu mezi okny je skoro nahoře opět motiv lipového lístku.

3. **Jakou má lísteček v ornamentu barvu?**

Když se podíváte před sebe, uvidíte pár desítek metrů před vámi koruny mohutných stromů.

Severně od Vlkoše roste totiž podél polní cesty skupina čtyř památných lip malolistých. Tyto stromy jsou chráněny pro svou výjimečnost.

Můžete se na ně jít podívat, je to jen pár minutek chůze.

Víte, jakou má lipový lístek souvislost s českou zemí?

Jaký tvar má tento list? Namalujte ho prstem do vzduchu. Nepřipomíná vám symbol lásky? Či spíš lidský orgán, ve kterém tento cit údajně bydlí? Jak dělá? ŤUK, ŤUK, ŤUK...? Nebo spíš BUCH, BUCH, BUCH...? Přitiskněte ouško komukoli kolem vás na hruď, zaposlouchejte se a rozhodněte sami. Nám to spíš zní jako dusot koňských kopyt.

Od dětského hřiště šupajdíme doprava ke kolejím a k muzeu, jak to ukazuje naše mapička. K tomu si samozřejmě zase můžeme vyprávět...

Vlkoš je velmi stará vesnice. První písemná zmínka o ní pochází už z roku 1248. Školáci, kolik je tedy Vlkoši roků?

Představte si, že skoro 780! Vlkoš je skoro tisíciletý kmet. A na svůj věk vypadá skvěle, ba i náramně živě a v parádní kondici! Jak je to možné?

Lidé tu vždycky usilovně pracovali na polích, pěstovali a pili víno, radovali se při zpěvu a tanci. Prostě udržovali a udržují letité tradice jihomoravského well-beingu, jak dnes říkáme.

Ctili a dodnes ctí udržitelnost a dlouhověkost také v odívání. Pečují o staré kroje a nelení je co chvíli na svých tělech provětrat. Aby se pochlubili, dodali svým slavnostem lesku a nepustili do nich moly. Věřili byste, že celý život vystačili s jediným slavnostním krojem? Opravdu ano. Takový kroj byl totiž ušitý natolik chytře, že ho bylo možné zvětšovat či zmenšovat podle toho, jak jeho nositel měnil s věkem proporce. Materiály byly tak kvalitní, že několikeré přešívání hravě zvládly.

Zkusili jste se někdy pamětníků ve vaší rodině zeptat, zda někdo z jejich předků nosil kroj? Možná by si někoho vybavili… Ve Vlkoši by taková otázka byla zbytečná. Tady má nějaký ve skříni snad každý. Ať je mladý nebo starý.

Držte se zelené turistické značky a všimněte si, kde všude se dá pěstovat vinná réva. Na kdejakém držáku, konstrukci či trámu…

Jak se vám líbí zdejší nádherné zahrádky plné kytiček? Velmi často se v nich také objevují kameny. Až se přesuneme do Skoronic, uvidíte je tam skoro všude.

Jak je na tom Vlkoš? Vidíte nějaké hezké šutříky?

Blížíme se prvnímu dnešnímu muzeu. Je přímo před vámi.

Military muzeum generála Sergěje Jana Ingra bylo založeno roku 2007 jako pocta nejvýznamnějšímu rodákovi obce Vlkoš. Byl to legionář, spoluzakladatel odbojové organizace Obrana národa, zakladatel III. odboje, armádní generál a ministr národní obrany československé exilové vlády v Londýně. Proč o něm nikdo nic moc nevíme? Komunistický režim ho úspěšně vymazal z učebnic, dějin i paměti lidí. Ve Vlkoši se to snaží napravit.

Muzeum bylo slavnostně otevřeno v roce 2008 a seznamuje nejen s životem a dílem této osobnosti, ale i dalších významných mužů a žen regionu. Od roku 2023 rovněž pečuje o válečné veterány.

Nad dveřmi je nápis, že tedy někdo dostane „dobrý kaffe zadara“:

4. **Doplňte slovo: Válečným ……..**

Sergěj Jan Ingr se narodil 2. září 1894 ve Vlkoši u Kyjova. Za 1. světové války vstoupil do československých legií v Rusku, kde přijal pravoslavnou víru a jméno Sergěj. Po mnichovské kapitulaci byl jedním z iniciátorů vzniku organizace Obrana národa. Poté na výzvu E. Beneše uprchnul z okupovaného Československa do Velké Británie a zapojil se do organizování československého zahraničního odboje. V letech 1940 až 1944 byl ministrem národní obrany československé exilové vlády v Londýně.

V roce 1945 byl na nátlak komunistů zproštěn všech funkcí, obviněn z velezrady, zneužití úřední moci a napomáhání nepříteli. Později byl z podnětu E. Beneše rehabilitován. V dalších letech pobýval v Haagu, Londýně a Washingtonu. Aktivně se podílel na budování čs. vojenské jednotky v rámci americké armády, pracoval také pro rozhlasovou stanici Svobodná Evropa. Zemřel 17. června 1956 na selhání srdce v Paříži.

Od muzea se vydáme doleva k **sousoší Nejsvětější Trojice**. Koleje máme po pravé ruce.

*Sloup Nejsvětější Trojice je kamenný, **vysoký a zdobený.** Vypadá jako krásná socha. Shodně s jinými sloupy tohoto druhu byl postaven jako poděkování Bohu za něco, co pro lidi udělal. Například za ukončení nějaké epidemie. Mnohdy se časem zapomnělo, za co lidé děkovali, ale sloupy zůstaly. Poděkování ostatně není nikdy dost.*

*Sloup je pojmenovaný podle **Nejsvětější Trojice**, což je v křesťanství označení pro **Boha Otce, Boha Syna (Ježíše) a Ducha svatého**. Na vrcholku sloupu proto tuto „trojku“ vidíme – Boha s vousy, Ježíše s křížem a holubici (to je Duch svatý). Kdo všechno střeží sloup tady ve Vlkoši?*

Držíme se modré a supíme jako parní lokomotivy podél kolejí. Kdo chce, může zapískat nebo vypustit páru. Tentokrát to točíme doprava k nádraží a hlavní cestě. Modrá značka nás pak také dovede do vedlejší obce.

Mezitím se můžete zamyslet, zda neznáte nějakou pohádku či básničku o vlacích. My si vzpomněli na *Lokomotivu Tomáš.* Podle nás by to sice měla být lokomotiva Tomáška nebo Tominka, protože je ženského rodu, ale poslední dobou už se to

tak nebere. A také na jednu písničku, kterou si nyní můžeme zazpívat. Rodiče či prarodiče odpustí ten jeden verš. Však jsme v kraji vína! :)

Jede jede mašinka, kouří se jí z komínka,
jede jede do dáli, veze samý vožralý,
jede jede do dáli, veze samý vožralý.

Neusínej, nechoď spát, neusínej, nechoď spát,
až do rána bílýho budem zpívat, budem hrát,
až do rána bílýho budem zpívat, budem hrát.

Blížíme se do Skoronic. Zvláštní název, že? SKORO – NIC. :)

Název obce Skoronice má podle místní tradice původ v humorné události z období po třicetileté válce. Když hrabě Gabriel Serényi, tehdejší majitel milotického panství, obnovoval vesnici po jejím zničení, zeptal se svého posla, kolik už je ve vsi postaveno. Posel mu odpověděl: „Skoro nic.“ Tato odpověď se údajně stala základem pro pojmenování obce jako Skoronice.

Jenže se jedná jen o pověst, báchorku. Skutečný původ názvu obce není přesně doložen. První písemná zmínka o Skoronicích pochází z roku 1322, kdy byla vesnice popsána jako slovanská osada. V roce 1653 povolal hrabě Serényi 27 německých rodin z Kunvaldu (dnes Kunín) na Novojičínsku, aby osídlily obec, která byla po třicetileté válce zničená a vylidněná.

Původní ves byla založena v místech nynější části Dědina. Dokládají to nálezy dobové keramiky nalezené ve výkopech při stavbě nových domů. O osudech starých Skoronic víme až do konce 16. století jen tolik, že byly předmětem nákupů a sporů mezi drobnou i bohatší šlechtou.

Co ovšem víme jistě, je to, že v roce 2000 získaly Skoronice modrou stuhu za bohatý kulturní a spolkový život v soutěži o vesnici roku Jihomoravského kraje. Ocenění bylo obci uděleno za udržování lidových tradic a zvyků, které tady nejsou „folklórem“, ale společně prožívanou tradicí.

Vyhlížíme kříž. Už? Už vám padl do oka? Prima. Za ním odbočíme doleva a pokračujeme po cyklostezce mezi domy asi 200 metrů, abychom nemuseli jít kolem silnice.

Vidíte kameny v zahrádkách?

Je někde také kapradí? Znáte Pohádky z mechu a kapradí? Jak se jmenovali dva skřítci, co bydleli v pařezové chaloupce?

Před značkou, která přikazuje dodržovat rychlost max 30 km za hodinu, odbočíme doprava a za prvními domky na pěšinu. Opět doprava. Pěšinka vede přesně kolem dětského hřiště. Takže pokud jste minuli „pavučinku“, jdete dobře.

Polní cesta vede mezi poli a kopíruje silnici, která je odsud asi 200 metrů a je schovaná za domy.

Všude, kam se podíváte, jsou lány obilí, řepy nebo jiných plodin.

Znáte básnickou pohádku *Kuřátko a obilí* od Františka Hrubína? Určitě ano, je moc hezká.

Jak to bylo, pohádko?

Zabloudilo .....

Za zahradou mezi poli

pípá, pípá, nožky bolí.

Ve vysokém obilí

bude večer za chvíli.

„Povězte mi, bílé ovsy, kudy vede cesta do vsi?“

„Jen se zeptej ječmene, snad si na to vzpomene.“

Doplňte do básničky chybějící slovo

Jaké obilniny kuřátko na své cestě potká? Pokud neznáte pohádku, zkuste vyjmenovat obilniny jen tak z hlavy. Začínají na písmenka J, O, Ž, P.

Podejdeme dráty vysokého napětí, mineme lesní remízek a další polní cesta nás směrem doprava dovede do centra obce. Nalevo nás zase vítá kříž.

Vypadá stejně jako ten, kolem kterého jsme scházeli do Skoronic, nebo se něčím liší? Pokud jste si ho moc neprohlédli, budete mít šanci ještě při cestě zpátky. Na obou křížích je zkratka INRI.

Věděl by někdo, co to znamená?

Nápis INRI *je zkratkou latinského* Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum, česky Ježíš Nazaretský, král židovský *. Tradičně bývá zobrazován na krucifixech a jiných zpodobeních ukřižovaného Ježíše Krista.*

Přejdeme silnici a na naučných tabulích hledáme obecní znak, jehož návrh vychází z historické pečeti obce z roku 1677. Černou orlici na stříbrném štítě doplňuje zlatě korunovaný had jako symbol rodu Serényiů, zakladatelů nově osídlené obce.

Jaký druh hada si myslíte, že to je? Anakonda, zmije, užovka? Nebo snad mamba zelená? Fujtajbl – my se hadů bojíme…

Víte, jak se jmenje jediný jedovatý had u nás?

Najděte na mapě další znaky jihomoravských obcí. Která z nich má ve znaku 3 žaludy?

6. **Napište název obce.**

Míříme k historickému stavení. Cestou míjíme studnu. Vypátráte na ní verše z básně Jana Skácela *Motlitba za vodu?*

A přiveďte k té vodě koníčka
přiveďte koně vraného jak tma
voda je smutná
voda má
voda má rozcuchané vlasy…

Studnu najdete pod památným stromem.

Pokud se vám podaří rozluštit text na destičce patřící ke stromu, dejte nám vědět. My zvládli jen první řádek. :)

Ale hraniční kámen (patník) s číslem 12 byste najít mohli. A samozřejmě muzeum hned vedle také!

Nejstarší dům v obci z roku 1903 byl zrekonstruován a dnes hostí obecní muzeum. Expozice představuje slavnou jízdu králů. Většinu exponátů do muzea věnovali občané Skoronic.
Budova obecního muzea je ukázkou původní venkovské zástavby na Slovácku. V roce 2013 byla opravena a dvě místnosti v levém křídle budovy, které původně sloužily jako hospodářské prostory, hostí expozici věnovanou jízdě králů. Starobylý obřad, který byl v roce 2011 zapsaný na reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví pod ochranou UNESCO se do dnešních dnů zachoval pouze ve čtyřech obcích na Slovácku. Skoronice jsou nejmenší z nich.

Kuchyň a světnice venkovské chalupy jsou zařízeny tak, aby ukazovaly podobu lidového bydlení první poloviny minulého století.

Vrátíme se ke studni a vyrazíme doleva k Holcmanům. Tato rodina totiž hraje důležitou roli v udržování a organizaci jízdy králů. Abyste netápali, na jejich domku uvidíte obrázek výjevu z této slavnosti.

Kdo ho uvidí první?

Nalevo u letopočtu 1590 jsou dva nástroje.

7. **Jak se jmenuje nástroj úplně vlevo?**

Kolik koní je na obrázku?

Najdete orlici?

Sedí jezdci v sedlech, nebo jen na dekách?

Jízda králů byla ve Skoronicích obnovena v roce 1943. Bylo to právě díky iniciativě **Vojtěcha Holcmana**, místního historika a spisovatele. Od té doby rodina Holcmanů aktivně přispívá k organizaci a popularitě této slavnosti.

Během průvodu se jezdecká družina zastavuje u domů ve vesnici, kde vyvolávači přednášejí veršované říkanky. U domu Holcmanových je tato zastávka obzvláště významná. Jejich dům se tak stal symbolickým místem této tradice.

*Co je to **jízda králů**?*

Jízda králů byla v minulosti slavností nebo hrou, dnes je kromě toho také tradicí a rituálem. Kde se vzala? Může jít o pozůstatek obřadu přijímání chlapců mezi muže, magického rituálu za zachování úrody nebo honění kuruců. Ve Skoronicích se tato tradice vytvářela také tak, že mladí chasníci, kteří v noci pásali koně na lukách, na nich ráno ujížděli do vesnice jako o závod. A kdo byl první, byl králem.

Při ukončení pastvy v čase svatodušních svátků objížděli pasáci vesnici a vybírali odměnu za svoji práci. Původně za dary jen děkovali, postupně „přitvrdili“. Aby za svou práci získali co nejvíce, dárce hecovali, volali na ně různé říkačky a tak podobně. Aby měli prostě případní škudlilové takovou ostudu, že by se o ni mohli opřít.

Lidová pověst k těmto verzím přidala vztah k událostem z roku 1469, kdy byl uherský král Matyáš Korvín poražen u Hradiště českým králem Jiřím z Poděbrad. Údajně z bitevního pole prchal v přestrojení za ženu. Možná proto je král v ženských rukávcích a má v ústech růži, aby se neprozradil mužským hlasem. Skoronická chasa jízdu králů koná vždy jednou za čtyři roky v Kyjově při příležitosti velkého festivalu Slovácký rok a příležitostně při významných výročích i doma ve Skoronicích. Jízda králů je dokonce zapsaná organizací UNESCO na seznam děl ústního a nehmotného dědictví lidstva.

Komu je jasné, proč je růže ta pravá květina, která vám zabrání mluvit?

Jízda králů, jak ji můžete vidět v dnešní podobě, má neměnné složení: Královskou družinu tvoří 20 až 30 jezdců na koních, kteří mají své role. V čele jede praporečník, kterého následují 4 vyvolávači, 4 výběrčí, král s pobočníky, děkovníci a doprovod.

V den konání jízdy králů, když jsou koně nazdobeni a jezdci přichystáni, následuje požehnání koním i jezdcům. Poté se praporečník a čtyři vyslanci vydávají cvalem ke starostovi pro povolení jízdy. Celá královská družina pak objíždí všechny ulice ve vsi či městě, vyvolávači směřují k majitelům domů veršované vyvolávky a výběrčí shromažďují dary – víno, pohoštění nebo peníze. Objížďka končívá ve Skoronicích na návsi zvané Kanál či v Kyjově před radnicí.

Jak kdekoli bezpečně poznáte, že jde o jízdu králů? Uslyšíte volání: „Hýlom, hýlom! A většinou i pokračování: „Počúvajte, horní, dolní, domácí aj přespolní, co vám budu povídati o svatodušní neděli…“
Co tajemné hýlom *znamená? Pravděpodobně pochází z maďarštiny a bylo odvozeno ze slova „hivóm“ – volám.*
Pokračujeme ulicí až k hasičské zbrojnici.

Najděte v trávě nalevo želvu… A napravo keramickou makovici.

Ve výklenku u zbrojnice můžete vidět Floriána, patrona hasičů, o kterém jsme dnes už také mluvili.

Projdeme kolem dalšího dětského hřiště… A ještě než narazíme na potok Hruškovice (tatínkové zpozorněli :)), odbočíme na pěšinku doprava. Ta nás za 10 minut odvede k hlavní cestě, po které se vrátíme směrem doleva do Vlkoše.

Kráčíme luční stezkou a míjíme další krásnou lípu. Pokud tudy půjdeme na jaře, omámí nás vůně lipových květů. Line se nad lány široko daleko.
Ó, jak omamné!
Dokážete o tomto našem národním stromu něco povědět?

Lípa byla odedávna nazývána královnou medonosných rostlin. Z jednoho jejího květu může včela vysát 7 mg nektaru. Lipový med je jeden z nejlepších a jeho použití k léčivým účelům bylo známo už před šesti tisíci lety v Egyptě a ve starém Řecku. Velmi vysoko se cení lipové dřevo. Je měkké, lehké, světlé, tence vrstevnaté, neprasklá, nekrabatí se po navlhčení a velmi snadno se opracovává. Používá se při výrově nábytku, ve velké oblibě ho mají zejména dřevořezbáři. Z lipového

dřeva se vyrábějí rámy obrazů, okenní a dveřní zárubně, římsy a součásti hudebních nástrojů, sochy a rýsovací prkna.

Přijdeme k hlavní třídě a odbočíme doleva. Když se budete dobře dívat, na pravé straně ulice uvidíte panáčka postaveného z květináčů (naproti škole).

Míjíme křížek, u kterého jsme dnes již byli. Můžeme zkontrolovat, zda je na něm náboženská zkratka jména, kterou už známe. Vzpomenete si, která to byla?

Přejdeme opatrně koleje. Kdo má rád malování na kamínky, mohl by nějaký vhodný najít na modré pumpě na levé straně cesty.

Čeká nás poslední dnešní zastavení u starého vinařského lisu.

Podívejte se pod něj a najděte letopočet.

8. **Opište poslední číslici letopočtu.**

Jak takový lis fungoval?

Když lidé chtějí vyrobit víno, potřebují k tomu vinný lis. Ten tradiční, pradávný (ale mnoha malými vinařstvími stále používaný) je ze dřeva a pohání ho jen síla lidských rukou.

Nejdříve vinaři nasbírali hrozny a přinesli je do sklepa. Tam je nasypali do velké dřevěné nádoby zvané káď. Poté přišel na řadu lis, který dokázal šťávu z každé kuličky vína vymáčknout do poslední kapky. Lis má velké dřevěné rameno, které je připevněné ke dřevěné nebo železné tyči, která slouží jako šroub. Na jeho konci je plocha, která tlačí na hrozny – lisuje je. Když se ramenem začne otáčet, plocha leze dolů. Šťáva z hroznů – říká se jí mošt – začne vytékat spodkem lisu do připravené nádoby. Jako když například mačkáme mošt z jablek padavek.

Tahle šťáva pak ležela ve sklepech a pomalu kvasila, až se z ní stalo víno. Když dozrálo, dospělí je popíjeli, aby se snáze radovali. Jako každý alkohol totiž i víno více či méně zastírá mysl. Dříve se pilo zejména při slavnostech, o hodech nebo o Vánocích, v současnosti častěji.

Staré vinné lisy byly často velké, těžké a celé ze dřeva. Někdy měly i krásné ozdoby. Dnes už se většinou víno dělá v moderních strojích, ale o staré lisy se s láskou pečuje. Jsou připomínkou, jak se víno dělalo kdysi.

Kousek od lisu je také vidět vchod do vinného sklípku. Modrá barva nesmí chybět!

My však na vínečko nejdeme, míříme do cíle výletu, protože máme vyluštěno.

Věděli byste, co slovo, které na vás kouká z tajenky, znamená?

Je to část jižní Moravy, kde žijí lidé, kteří jsou hrdí na své zvyky a tradice. Tato část je rozdělena na menší oblasti – třeba Horňácko, Dolňácko nebo Podluží. Každá má trochu jiné kroje, písničky nebo styl slavení svátků.

Při slavnostních příležitostech se zde nosí kroje, což jsou krásně vyšívané obleky. Každá vesnice má svůj vlastní vzor, takže podle kroje poznáte, odkud kdo je. Ženy nosí barevné sukně, blůzy a šátky, muži vyšívané košile a klobouky.

Lidé tu často zpívají lidové písničky a tančí. Především ale proslulý verbuňk. Abyste nemuseli na výlet do Tvrdonic, na kterém s taji verbuňku seznamujeme, řekneme si o něm něco také ve Vlkoši.

Tenhle tradiční mužský lidový tanec pochází ze Slovácka, tedy z jihovýchodní Moravy. Je typický svou živostí, temperamentem a tím, že se tančí jako sólový. Každý tanečník improvizuje a do křepčení vkládá vlastní projev. Tanec se vyznačuje vysokými skoky, obraty, podřepy a dupáním.
Zvláštní název verbuňk pochází z období, kdy se v habsburské monarchii provádělo verbování, tedy nábor mladých mužů do armády. Pohyby měly původně ukazovat sílu tanečníka, jeho odvahu a připravenost k boji. Aby verbíři hocha přijali. Nedochůdčata totiž ve vojscích nebyla vítána ani tehdy, ani dnes. Později (a nepochybně to tak funguje dodnes) verbuňk sloužil spíše k okouzlování ženských srdének či zkrátka k napařování. Ne náhodou připomínají mnohé jeho pohyby kohoutí zápasy.

První zmínky o tomto tanci sahají do 18. století, kdy se začal šířit po různých regionech Moravy a Slovenska, přičemž v každé oblasti získal mírně odlišnou podobu. O hudební doprovod pečuje cimbálová muzika a tanečníci bývají oblečeni do

slavnostních krojů, které se rovněž liší podle konkrétní oblasti.

Nám se verbuňk moc líbí. A nejen nám. Od roku 2005 je zapsán organizací UNESCO na seznam děl ústního a nehmotného dědictví lidstva. :) Takže zvažujeme, že by bylo fajn, kdyby se ho všichni kluci v rodině naučili. Už hledáme kurzy… Co vy?

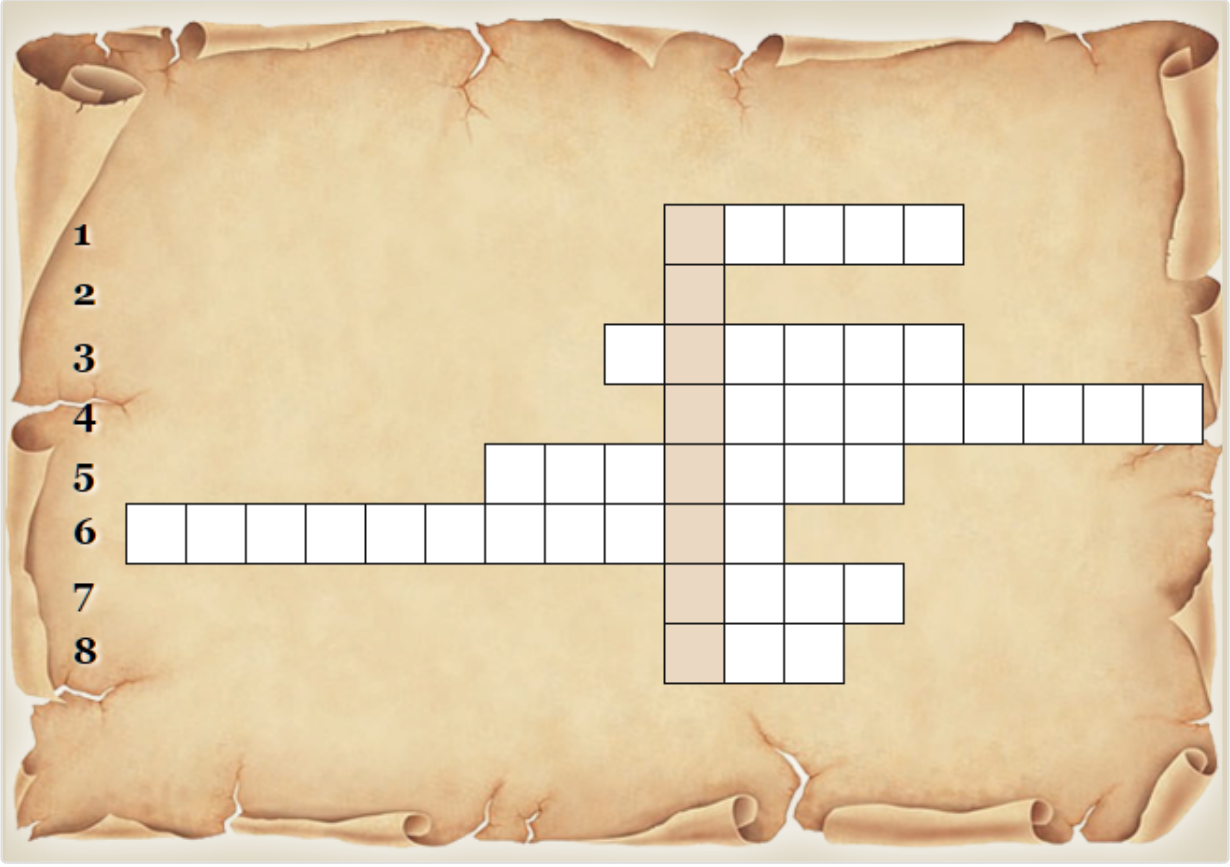
Máme hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil. Děkujeme, že jste si s námi zahráli. Také děkujeme Turistické asociaci Slovácko za to, že nám výlet pomohla vymyslet a že ho nabídla všem výletníkům ke stažení zdarma.

Tak tedy: Hýlom, hálom! Přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyzndudy.cz, www.slovacko.cz, www.skoronice.cz, www.obecvlkos.cz, www.slovackemuzeum.cz, edu.techmania.cz, www.pohadkozem.cz, *Kuřátko a obilí* od Františka Hrubína a další, za což děkujeme.

Otázky k tajence

1. **Opište první slovo druhého řádku.**
2. **Opište písmenko.**
3. **Jakou má lísteček v ornamentu barvu?**
4. **Doplňte slovo: Válečným …….**
5. **Doplňte slovo.**
6. **Napište název obce.**
7. **Jak se jmenuje nástroj úplně vlevo?**
8. **Opište poslední číslici letopočtu.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 15:06